

(ΕΓΓΡΑΦΟ 10)

PROTAGON.GR

OIKONOMIA

Ποιός φοβάται το κούρεμα

Συμπερασματικά, να μην φοβόμαστε το κούρεμα και να μην θεωρούμε ότι όσο πιο μεγάλο τόσο χειρότερα για εμάς.

Γιάνης Βαρουφάκης

25 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2011,

"Τι θα σημάνει ένα μεγάλο κούρεμα για τον πολίτη και την χώρα;" Αυτό το ερώτημα έχει σχεδόν αντικαταστήσει την "καλημέρα". Λογικό είναι: Δυο χρόνια τώρα, μέσες άκρες, πολιτικοί και opinion makers μας λένε ότι η διαγραφή μέρους του ελληνικού δημοσίου χρέους (γιατί αυτό σημαίνει "κούρεμα") θα ήταν εθνική καταστροφή. Τώρα που οι ίδιοι, θέλοντας και μη, συζητούν αυτή την εξέλιξη ως αναπόφευκτη, ο κόσμος φοβάται ότι η καταστροφή τελικά ήρθε.

Επειδή η αγωνία είναι διάχυτη, θα πάω κατ' ευθείαν στο δια ταύτα:

1. Το κούρεμα ήταν αναπόφευκτο από τον Γενάρη του 2010.
2. Η καθυστέρησή του επί δυο σχεδόν χρόνια ζημίωσε την Ελλάδα, φτώχυνε τον μέσο έλληνα, καθυστέρησε την μεταρρυθμιστική διαδικασία στην χώρα μας, συρρίκνωσε ακόμα και μέρος του υγιούς παραγωγικού ιστού, και έβαλε την Ευρώπη σε μια διαδικασία αποδόμησης που απειλεί την Ήπειρό μας. Ακόμα πιο σημαντικό, η διετής καθυστέρηση σημαίνει ότι, αντί η ελληνική κυβέρνηση να χρησιμοποιεί το κούρεμα ως διαπραγματευτικό χαρτί με γνώμονα το συμφέρον της χώρας, σήμερα παρακολουθεί τις διαπραγματεύσεις μεταξύ άλλων μερών που θα προσδιορίσουν το ύψος και την μορφή του κουρέματος και ερήμην των ελληνικών συμφερόντων.
3. Το ύψος του κουρέματος θα κυμανθεί μεταξύ του 60% και του 80%, ανεξάρτητα από το νούμερο που θα ανακοινωθεί αύριο. Μην ξεχνάμε ότι την 21η Ιουλίου είχε αποφασιστεί ότι τα ομόλογα δεν θα κουρευτούν ως προς την ονομαστική τους αξία αλλά απλώς θα επιμηκυνθεί η διάρκεια τους στα 30 χρόνια. Το κούρεμα του 21% που λέγαμε ότι προέκυψε τότε υπολογίστηκε "διαχρονικά", λαμβάνοντας υπ' όψη τις απώλειες τόκων από την επιμήκυνση. Η διάφορα με το νέο κούρεμα είναι ότι θα κουρευτεί και η ονομαστική αξία. Όπερ μεθερμηνεύομενο, μια διαγραφή του μισού της ονομαστικής αξίας των ομολόγων αντιστοιχεί, διαχρονικά, σε πάνω από 85% κούρεμα.
4. Αν το κούρεμα μπορούσε να γίνει χωρίς να έρθει πακέτο με άλλες εξελίξεις, τότε όσο μεγαλύτερο τόσο καλύτερα για την Ελλάδα και τους έλληνες. Όπως και στην περίπτωση της General Motors η οποία κουρεψε το 90% του χρέους της, το 2009, για να καταφέρει να ξανασταθεί στα πόδια της, το κούρεμα δίνει στον υπερχρεωμένο την ευκαιρία της ανάκαμψης.

Οπότε; Το κούρεμα είναι αναπόφευκτο, πρέπει να είναι μεγάλο (για να έχει νόημα) και οι επιπτώσεις του στην ζωή μας, εδώ που φτάσαμε μετά από την

διετή καθυστέρηση, εξαρτάται από το πακέτο εξελίξεων μέσα στο οποίο θα μας έρθει. Ας δούμε τις πιο σημαντικές από αυτές:

A. Επίπτωση στις τράπεζες: Εξ αρχής, όσοι μας έλεγαν ότι ένα κούρεμα θα ήταν καταστροφικό, επιχειρηματολογούσαν πως θα έπληττε τις τράπεζες (που είναι εκτεθειμένες πράγματι παρά πολύ στο δημόσιο χρέος της χώρας). Ο κόσμος άκουγε αυτό το επιχείρημα, φοβόταν για τις καταθέσεις του, και έτσι απευχόταν το μεγάλο κούρεμα. Άποψη μου ήταν και παραμένει ότι οι τράπεζες είναι πτωχυμένες ανεξάρτητα του κουρέματος και πως όσο πιο γρήγορα επανακεφαλαιωποιηθούν από το EFSF τόσο το καλύτερο. Όσο για τις καταθέσεις, παραμένουν ασφαλείς όσο υπάρχει το ευρωσύστημα και η Γερμανία δεν φεύγει από αυτό. Άρα, το μέγεθος του κουρέματος δεν απειλεί τις καταθέσεις παρά μόνο το δικαίωμα των τραπεζιτών να παραμείνουν στο τιμόνι τραπεζών που πτωχεύσαν υπό την πρωτοκαθεδρία τους. Συμβουλή: Μην αφήνετε τους τραπεζίτες να σας πείθουν πως τα συμφέροντα τους ταυτίζονται με τα δικά σας. Εκείνοι έχουν λόγο να τρέμουν το κούρεμα. Οι καταθέτες όχι.

B. Επίπτωση στα ασφαλιστικά ταμεία: Πράγματι, τα ασφαλιστικά ταμεία είναι και αυτά εκτεθειμένα στο ελληνικό δημόσιο χρέος και μια μεγάλη διαγραφή του τελευταίου θα εντείνει τα μεγάλα προβλήματα που ήδη αντιμετωπίζουν. Θα μου επιτρέψετε όμως να πω ότι η βιωσιμότητα των ασφαλιστικών ταμείων θα εξαρτηθεί από την τιθάσευση της ύφεσης. Όσο η απασχόληση μειώνεται, μειώνονται οι εισφορές και τα ταμεία οδηγούνται στην πτώχευση ακόμα και χωρίς κούρεμα. Με απλά λόγια, δεδομένου ότι το κούρεμα είναι αναγκαία, αν και όχι ικανή, συνθήκη για την αντιμετώπιση της κρίσης στην Ελλάδα, το επιχείρημα εναντίον του κουρέματος για χάρη των ταμείων δεν στέκει.

C. Επίπτωση στην Ιταλία και στην Ισπανία: Μην ξεχνάμε ότι η ανόητη συμφωνία της 21ης Ιουλίου έριξε στον Καιάδα της Κρίσης τις δυο αυτές χώρες βάζοντας την ευρωζώνη στην τελική ευθεία της αποδόμησης. Το ερώτημα λοιπόν που πρέπει να μας απασχολεί πάνω από όλα αφορά τον αντίκτυπο που θα έχει το νέο ελληνικό κούρεμα στην βιωσιμότητα του Ιταλό-ισπανικου χρέους. Δυο είναι τα σημεία που μας καίνε, ως Έλληνες. Πρώτον, η ισχυρή πιθανότητα να προσπαθήσει η Γερμανία να καταστήσει το ελληνικό κούρεμα τόσο κακό ως προηγούμενο, ώστε να μην περάσει από το μυαλό των Ιταλών ότι ένα δικό τους κούρεμα θα ήταν μια λύση για την γειτονική χώρα. Δεύτερον, η επικείμενη συμφωνία να είναι τόσο σαθρή όσο εκείνη του Ιουλίου που να πυροδοτήσει μια νέα, εκρηκτικότερη φάση της Κρίσης που θα οδηγήσει την ευρωζώνη σε περιπέτειες που δεν θα επιτρέψουν στην Ελλάδα να ανασάνει, όπως θα έπρεπε, από το κούρεμα.

Συμπερασματικά, να μην φοβόμαστε το κούρεμα και να μην θεωρούμε ότι όσο πιο μεγάλο τόσο χειρότερα για εμάς. Το κούρεμα έπρεπε να έχει γίνει πριν δυο χρόνια, ή τουλάχιστον να το έχουμε χρησιμοποιήσει ως διαπραγματευτικό μέσο. Τι θα σημάνει τώρα πια για την καθημερινότητα του πολίτη δεν εξαρτάται από το ποσοστό που θα ανακοινωθεί. Εξαρτάται (1) από τον αντίκτυπο που θα έχει στην Ιταλία και στις Γάλλο-γερμανικές τράπεζες και (2) από το κατά πόσον οι πλεονασματικές χώρες θα προσπαθήσουν να συνδέσουν το κούρεμα με μέτρα που στόχο δεν θα έχουν την βελτίωση της ελληνικής οικονομίας αλλά νέες

τιμωρίες για τους έλληνες προς παραδειγματισμό των Ιταλών. Για αυτό τον λόγο, έστω και στην ύστατη αυτή στιγμή καλώ την κυβέρνηση να διανοηθεί, για πρώτη φόρα, να πει ένα μεγάλο ΌΧΙ. Μόνο έτσι το κούρεμα θα δώσει στην χώρα, αντί να της κόψει κι άλλο την, ανάσα που τόσο έχει ανάγκη.

Το βιβλίο του Γιάνη Βαρουφάκη "Κρίσης λεξιλόγιο" κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ποταμός.